

Krajský úřad Ústeckého kraje

odbor životního prostředí a zemědělství

Paní
Marie Přistoupilová
Starokolínská 313
190 16 Praha 9 – Újezd nad Lesy

Spisová značka: KUUK/095442/2024/5/ZPZ/JES17
Číslo jednací: KUUK/135378/2024
UID: kuukes920a765c
Počet listů/příloh: 5/0

Vyřizuje/linka: Mgr. Tereza Krausová/874
za ochranu přírody: Ing. Jarmila Jandová, Ph.D./130

Datum: 20.09.2024

Závazné stanovisko

podle ustanovení § 2 odst. 1 a § 6 zákona č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku (dále jen „ZJES“)

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako věcně a místně příslušný orgán pro vydání jednotného environmentálního stanoviska dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZJES na základě žádosti od Marie Přistoupilové, Starokolínská 313, 190 16 Praha 9, která na základě plné moci zastupuje společnost Pozemky Land s.r.o., Korunní 810/104, 101 00 Praha 10, IČO: 174 50 829 (dále jen „žadatel“) ze dne 26.6.2024, pro záměr „Fotovoltaická elektrárna Vernéřov“, umístěný na pozemku p.č. 882/1, 900/12, 902/1 a 903 v k.ú. Vernéřov (dále jen „záměr“) dle dokumentace zpracované společností FUSO ENERGO, s.r.o., v období 11/2023, pod číslem 2023_108 vydává v souladu s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „správní řád“), a podle § 6 odst. 1 ZJES toto

NESOUHLASNÉ JEDNOTNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ STANOVISKO:

Záměr „Fotovoltaická elektrárna Vernéřov“ je z hlediska vlivů na dotčené složky životního prostředí **nepřípustný**.

Odůvodnění

Vzhledem k tomu, že předmětný záměr podléhá povolování podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších právních předpisů, se namísto správních úkonů stanovených jinými právními předpisy v oblasti ochrany životního prostředí dle ustanovení § 2 odst. 1 ZJES vydává toto jednotné environmentální stanovisko.

Jedná se o novou stavbu fotovoltaické elektrárny v k.ú. Vernéřov pro dodávku elektrické energie do distribuční soustavy. Celková plocha pozemků je 111 784 m², z toho plocha pro stavbu FV elektrárny je 69 676,8 m².

Parametry FVE dle předložené dokumentace:

Instalovaný výkon FVE	8 625,240 kWp
Předpokládaná výroba FVE	7,532 GWh/rok

Předmětným záměrem jsou dotčeny složky ochrany přírody a krajiny a ochrany zemědělského půdního fondu. Vzhledem k tomu, že souhlas k odnětí půdy ze ZPF byl již vydán před změnou legislativy o JES a je platný do 11/2026, nebude vyjádření orgánu ochrany zemědělského půdního fondu součástí tohoto jednotného environmentálního stanoviska.

Městský úřad Klášterec nad Ohří jako příslušný orgán ochrany přírody vydal dne 18. 9. 2023 pod č.j. EC 12413/2026 závazné stanovisko - souhlas s povolením kácení 30 ex. dřevin rostoucích mimo les a 3.805 m² souvislého porostu dřevin na pozemku p.č. 903 v k.ú. Verněřov a stanovil náhradní výsadbu v počtu minimálně 50 ex. listnatých stromů druhů hrušeň polní, jablonoň lesní, vrba jíva a vrba bílá. Vzhledem k tomu, že uvedený souhlas byl vydán před změnou legislativy o JES a je platný, není povolení kácení podle § 8 ZOPK součástí tohoto jednotného environmentálního stanoviska.

Vzhledem k tomu, že předmětný záměr **není** z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí přípustný, dospěl příslušný orgán k závěru, že nelze vydat souhlasné jednotné environmentální stanovisko. Příslušný orgán dospěl k tomuto závěru z následujících důvodů:

Předmětným záměrem budou dotčeny následující zájmy ochrany přírody podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK): významný krajinný prvek údolní niva, chráněný podle § 3 odst. 1 písm. b ZOPK, obecná ochrana rostlin a živočichů podle § 5 ZOPK, krajinný ráz, chráněný podle § 12 ZOPK a zvláště chráněné druhy, chráněné podle § 50 ZOPK. Žadatel spolu s žádostí předložil Hodnocení vlivu zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny podle § 67 ZOPK, zpracované autorizovanou osobou Ing. Kateřinou Lagner Zímovou, dat. 14. 5. 2024 (dále jen Hodnocení).

Žádost neobsahovala všechny náležitosti, zejména vymezení předmětu žádosti, tj. výčet konkrétních správních aktů, které má JES nahradit, a náležitosti podle § 83a ZOPK. Krajský úřad proto dne 3. 7. 2024 vyzval k doplnění žádosti. Doplnění bylo krajskému úřadu doručeno dne 25. 7. 2024.

I. Zásah do významného krajinného prvku

Krajský úřad považuje za **neakceptovatelné** povolení souhlasu ve smyslu § 4 odst. 2 ZOPK pro zásah, který by mohl vést k poškození, ničení nebo oslabení ekologicko-stabilizační funkce významného krajinného prvku vodní tok a údolní niva.

Podle § 3 odst. 1 písm. b ZOPK významný krajinný prvek je ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky ze zákona jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. V žadatelském doloženém Hodnocení dle § 67 ZOPK jsou jako významný krajinný prvek identifikovány pouze dva bezejmenné vodní toky – IDVT 10230972 a 10221607, zároveň je konstatováno, že tyto vodní linie nebudou umístěním panelů dotčeny. Hodnocení se nijak nevypořádalo s tím, že přes vodní tok je projektováno vyvedení výkonu elektrárny – kabelové vedení. Hodnocení dále zcela pominulo další významný krajinný prvek, a to údolní nivu, která se rozprostírá v okolí vodních toků.

Záměr je umístěn v místě soutoku dvou výše uvedených vodních toků. Podél těchto toků roste doprovodná břehová vegetace, která tvoří souvislý pás zeleně, procházející středem uvažované FVE elektrárny. V místě vodních toků a jejich doprovodné vegetace je zároveň umístěn prvek ÚSES – lokální biokoridor. Okolní plochy jsou tvořeny trvalými travními porosty s roztroušenými dřevinami a pomístně vlhčími či zamokřenými plochami (rákosiny). Z geomorfologie území, přítomnosti vodních toků a lokálních mokřin vyplývá, že řešené pozemky zasahují do významného krajinného prvku údolní niva dle § 3 odst. 1 písm. b ZOPK.

Ekologicko-stabilizační funkce údolní nivy spočívá v zajišťování vodního režimu, přirozenému rozlivu nebo zasakování povrchových vod a sycení podzemní vody z vodního toku do krajiny

nebo naopak, zadržování splavenin, živin a polutantů a jejich rozklad, existenci přírodních biotopů a migračních koridorů a zachování krajinných hodnot.

Následkem výstavby FVE elektrárny by byly omezeny funkce zasakování a udržování vodního režimu vlivem např. zhutnění půdního profilu při výstavbě, svedení vod podél liniových staveb (oplocení, kabelové vedení), zrušení lokálních mokřin či rákosin. Dále by byla znehodnocena funkce údolní nivy jako estetického prvku a krajinného fenoménu, a zejména by byla významně narušena funkce migračního koridoru, když by došlo k oboustrannému oplocení vodního toku, v nejužším místě na šířku pouze cca 15 m. V okolí řešených pozemků jsou územním plánem navrženy rozsáhlé průmyslové plochy nebo plochy FVE, které znamenají migrační překážku a vzhledem k rozsahu zpevněných ploch může ovlivňovat i odpar nebo zasakování půdy a lokální mikroklima. Význam řešené údolní nivy je tím ještě navýšen a o to důležitější je udržet její ekologickou a stabilizační funkci. S tímto rovněž počítá i územní plán, v němž je řešená plocha ponechána jako proluka mezi okolní navrženou zástavbou.

S ohledem na výše uvedené krajský úřad vyhodnotil dotčení VKP vodní tok a údolní niva jako neakceptovatelné a nevydal souhlas se zásahem do tohoto VKP.

II. Obecná ochrana rostlin a živočichů podle § 5 ZOPK

Krajský úřad považuje za **neakceptovatelný** zásah do obecné ochrany rostlin a živočichů ve smyslu § 5 ZOPK z důvodu nepřiměřeného narušení biotopů a migračních tras.

Podle ustanovení § 5 ZOPK jsou všechny druhy rostlin a živočichů obecně chráněny před nadměrným ničením či poškozováním, zánikem populace nebo zničením ekosystému, jehož jsou součástí. Dále podle odstavce 3 tohoto ustanovení jsou fyzické a právnické osoby povinny při provádění a užívání staveb postupovat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, včetně narušení migračních tras živočichů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Pokud povinná osoba sama nepostupuje v souladu s těmito požadavky, orgán ochrany přírody jí z moci úřední uloží provést příslušná ochranná opatření. Podle § 83 odst. 8 ZOPK je toto opatření součástí JES.

Výše již bylo odůvodněno, že realizací záměru by došlo k významnému narušení migrační prostupnosti údolní nivy. Ochrana migračních tras je též součástí obecné ochrany rostlin a živočichů podle § 5 odst. 1 ZOPK.

V trase údolní nivy podél obou výše uvedených vodních toků jsou navrženy biokoridory lokálního ÚSES. Předložený záměr je navržen tak, že oplocení výroby FVE je vedeno přímo po hranici biokoridorů. Přitom není bráno v potaz ochranné pásmo výroby elektřiny dle § 46 zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon. Ochranné pásmo se vymezuje v šíři 7 m, případně 20 m vně oplocení, v tomto ochranném pásmu je zakázáno mimo jiné provádět činnosti, které by znesnadňovaly přístup. Překryv prvků ÚSES s ochranným pásmem je tedy v kolizi se zajištěním funkčnosti ÚSES, např. s existencí vzrostlých dřevin, možností ponechání starých odumírajících stromů v blízkosti oplocení apod.

Dále je třeba přihlídnout ke skutečnosti, že prvky ÚSES (biocentra, biokoridory) jsou vymezovány v nezastavěné krajině, kdy území v jejich okolí se také může podílet na funkci ÚSES a migrační prostupnosti. Samotné prvky ÚSES vytvářejí nezbytné podmínky a předpoklady pro zajištění ekologické stability území, samy o sobě ji ale nezaručují a vyžadují existenci dalších stabilizačních prvků a udržitelné hospodaření v krajině (viz Metodika vymezování ÚSES, 2017). Umístění oplocení přímo na hranici biokoridoru proto považujeme za nepřijatelné z hlediska možnosti zajištění funkčního ÚSES a s tím související existencí biotopů.

Záměr je tedy v rozporu s požadavkem na minimalizaci narušení biotopu a migračních tras ve smyslu § 5 odst. 3 ZOPK. Případné uložení ochranných opatření podle tohoto ustanovení by vyžadovalo změnu projektu (např. vytvoření přiměřeného odstupu od prvků ÚSES, posun oplocení, zmenšení rozsahu záměru apod.). Takové změny nelze v rámci vydání JES uložit, proto krajský úřad předložený záměr vyhodnotil jako neakceptovatelný z hlediska obecné ochrany rostlin a živočichů podle § 5 ZOPK.

III. Vliv na krajinný ráz:

V rámci přiloženého Hodnocení podle § 67 ZOPK byl vyhodnocen vliv na krajinný ráz. Je konstatováno, že záměr nebude příliš viditelný z okolí, převážně jen z blízkých svahů. Dále jsou popsány přírodní, kulturní, historické a estetické hodnoty a posouzena míra vlivu. Závěr hodnocení je, že rušivý zásah do krajinného rázu lze klasifikovat jako únosný.

Krajský úřad již výše uvedl, že v doloženém Hodnocení podle § 67 ZOPK nebyl vůbec brán v potaz významný krajinný prvek údolní niva. To platí i pro vyhodnocení vlivu na krajinný ráz, i zde byl jako VKP uveden pouze vodní tok.

Krajský úřad výše odůvodnil závažnost zásahu do údolní nivy z hlediska její ekologicko-stabilizační funkce (VKP). Z pohledu krajinného rázu je údolní niva také krajinný fenomén, který byl ale při hodnocení zásahu do krajinného rázu opomenut. Vzhledem k tomu, že údolní niva tvoří proluku volného území v jinak průmyslově zastavěné oblasti, krajský úřad ji považuje za důležitý prvek místního krajinného rázu, který by byl záměrem zcela zničen. Proto krajský úřad považuje za **neakceptovatelné** povolení souhlasu ve smyslu § 12 odst. 2 ZOPK pro zásah, který by mohl snížit nebo změnit krajinný ráz.

IV. Zásah do ochranných podmínek zvláště chráněných druhů

Krajský úřad považuje za **neakceptovatelné** povolení výjimky ve smyslu § 56 odst. 1 ZOPK ze zákazů uvedených v ustanovení § 50 odst. 2 ZOPK škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje druhů zvláště chráněných živočichů, konkrétně výjimka ze zákazů rušit a poškozovat či ničit užívaná sídla pro druhy:

bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata*),
slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*),
fuhýk obecný (*Lanius collurio*),
chřástal polní (*Crex crex*),
veverka obecná (*Sciurus vulgaris*),
ropucha obecná (*Bufo bufo*),
slepýš křehký (*Anguis fragilis*).

V přiloženém Hodnocení dle § 67 ZOPK byl vyhodnocen zásah do ochranných podmínek ZCHD pouze pro druh bramborníček černohlavý. Ostatní druhy byly podle průzkumu nalezeny mimo prostor záměru. Podle zákresu byly druhy nalezeny většinou v pruhu dřevin podél vodních toků nebo při okraji plochy záměru. Krajský úřad v případě těchto druhů nesouhlasí s tvrzením hodnotitele, že tyto druhy nebudou záměrem ovlivněny – zejména u ptáků, ale i v případě obojživelníků a plazů je zřejmé, že jako svůj biotop využívají nejen samotné místo nálezu (hnízdění), ale i širší okolí, kde hledají potravu a dočasný úkryt. Skutečnost, že vliv na tyto druhy nebyl vyhodnocen, krajský úřad považuje za zjevnou chybu podaného Hodnocení dle § 67 ZOPK, které nebylo napraveno ani u doplněného podání. Vzhledem k tomu, že krajský úřad záměr vyhodnotil jako neakceptovatelný i z jiných hledisek (viz výše), z důvodu procesní ekonomie již nepřistoupil k dalšímu požadavku na doplnění žádosti (hodnocení).

Podle § 56 zákona lze výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů povolit pouze tehdy, pokud veřejný zájem na realizaci záměru převažuje nad zájmem ochrany přírody; pro druhy chráněné podle práva Evropského společenství pak lze výjimku povolit pouze v případech výslovně uvedených v § 56 odst. 2 zákona, dále pak musí být pro tyto druhy splněna podmínka neexistence jiného uspokojivého řešení deklarovaného záměru a dále podmínka, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

V odůvodnění žádosti je odkazováno na ustanovení § 82a ZOPK, podle kterého se má za to, že výstavba a provoz zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů je v převažujícím veřejném zájmu a že slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti. Tato vyvrátitelná domněnka platí, pokud se neprokáže opak. Vzhledem k tomu, že Hodnocení dle § 67 většinu dotčených ZCHD vůbec nebralo v potaz, nelze v tomto případě převahu veřejného zájmu nad zájmy ochrany přírody považovat za prokázanou. Nejbližší okolí záměru je zastavěno průmyslovými objekty, záměrem budou téměř beze zbytku dotčeny jediné biotopy zvláště chráněných druhů, které v této lokalitě existují. Realizace záměru by proto mohla způsobit zánik tohoto refugia a mít vliv

na snížení populace řešených druhů. Tím by bylo dotčeno jádro veřejného zájmu ochrany přírody a nebylo by možné uplatnit domněnku převažujícího veřejného zájmu dle § 82a ZOPK.

Pro druhy chráněné podle práva Evropského společenství, tj. pro všechny druhy ptáků, pak je potřeba prokázat, že neexistuje jiné uspokojivé řešení deklarovaného záměru a dále že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu řešených druhů z hlediska ochrany.

V řešeném případě nebylo provedeno vyhodnocení existence nebo neexistence jiného uspokojivého řešení. FVE elektrárny lze podle současného právního stavu umísťovat i na nezastavitelné plochy, tj. plochy, které nebyly pro tento účel vymezeny územně plánovací dokumentací a způsob jejich využití tedy nebyl prověřen standardními procesy pořizování ÚPD. Při umísťování do nezastavitelného území je proto obzvlášť potřeba zvažovat alternativní možnosti řešení.

Výrobu energie z obnovitelných zdrojů lze zajistit mnoha různými způsoby na mnoha různých místech, jak dokládá např. aktuálně projednávaná aktualizace č. 8 Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje, dle které budou vymezeny rozsáhlé plochy pro možné umístění fotovoltaických elektráren na asanačních plochách zasažených povrchovou těžbou. Řešený záměr nenaplnuje veřejný zájem do takové míry, kterou by nebylo možné nahradit realizací jiné výroby energie.

Rovněž tak krajský úřad považuje vzhledem k výše uvedenému za pravděpodobné, že by zábor území negativně ovlivnil stav populace v daném území, není tak žadatelem prokázáno, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Z výše uvedených důvodů krajský úřad považuje za neakceptovatelné, aby byla pro řešený záměr udělena výjimka podle § 56 ZOPK.

Toto jednotné environmentální stanovisko bylo vydáno namísto následujících správních úkonů:

- souhlas podle § 4 odst. 2 ZOPK pro zásah do VKP údolní niva;
- zabránění zbytečnému úhynu rostlin nebo živočichů a ničení biotopů podle § 5 odst. 2 ZOPK,
- souhlas podle § 12 ZOPK k činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz;
- výjimka podle § 56 ZOPK ze zákazů u zvláště chráněných druhů.

Poučení

Závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu není samostatným rozhodnutím a nelze se proti němu odvolat. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část správního rozhodnutí vydávaného v následném řízení podle § 1 ZJES. Obsah závazného stanoviska lze napadnout v rámci odvolání proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem dle ustanovení § 149 odst. 7 správního řádu.

Ing. Irena Jeřábková, MPA
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Na vědomí:
Město Klášterec nad Ohří, nám. Dr. E. Beneše 85, 431 51 Klášterec nad Ohří